

Nr 95.

Ankom till riksdagens kansli den 6 maj 1927 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa byggnadsarbeten för arméns truppförband.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1927 dagtecknad proposition, nr 231, vilken till förberedande behandling hänvisats till statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva att i berörda statsrådsprotokoll omförmälda, för olika byggnadsföretag anvisade medel, tillhoppa 2,396,507 kronor 31 öre, må tagas i anspråk för utförande av vissa i samband med genomförandet av 1925 års härordning erforderliga byggnadsarbeten m. m.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokoll.

I utlåtande över Kungl. Maj:ts proposition, nr 50, till 1925 års riksdag angående försvarsväsendets ordnande anförde första särskilda utskottet i fråga om engångskostnader för byggnads- och reparationsarbeten bland annat följande.

Med hänsyn till den av utskottet föreslagna härorganisationen erfordrades vissa byggnadsarbeten, nämligen för uppförande av förrådsbyggnader för motoriserade artilleriförband och för stridsvagnar, för ordnandet av Södra skånska infanteriregementets förläggning, för uppförande av ballonghall m. m. vid arméartilleriregementet och verkstadslokaler m. m. för ingenjörtrupperna samt för ordnande av andra intendenturkompaniets förläggning. I händelse av truppförbandens förläggning på sätt av utskottet föreslagits, komme de för ifrågavarande arbeten erforderliga kostnaderna enligt överslagsvis gjorda beräkningar att uppgå till högst omkring 655,000 kronor.

Såsom uti försvarspropositionen förutsatts, borde därjämte utföras vissa reparationsarbeten, vilka för den av utskottet föreslagna organisationen beräknades betinga en kostnad av högst omkring 500,000 kronor.

Slutligen förutsatte utskottet, att vissa byggnadsföretag, vilka uppskjutits i avvaktan på försvarsrevisionen, borde komma till utförande. Kostnaderna härför beräknades till 548,985 kronor.

För ovan avsedda byggnads- och reparationsarbeten beräknades den sammanlagda kostnaden således komma att uppgå till (655,000 + 500,000 +

+ 548,985 ==) 1,703,985 kronor. För bestridande av dessa kostnader behöfve ej något särskilt anslag äskas av riksdagen, utan borde härför tagas i anspråk vissa av riksdagen redan anvisade medel för åtskilliga byggnadsföretag, som ännu icke kommit till utförande. Nyssnämnda reserverade medel utgjorde tillhopa 5,706,968 kronor 96 öre.

Av sistnämnda summa borde dels erforderligt belopp tagas i anspråk för de i det föregående angivna byggnads- och reparationsarbetena vid armén, dels ock 4,000,000 kronor disponeras för bestridande av byggnadskostnader m. m. för flygvapnet.

I enlighet med utskottets hemställan medgav 1925 års riksdag, att för utförande av för flygvapnets nyorganisation erforderliga nybyggnader m. m. finge av de för armébyggnadsändamål reserverade medel användas ett belopp av 4,000,000 kronor.

Vidare har innevarande års riksdag, på därom av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjord framställning, medgivit, att av nyssberörda, för olika byggnadsföretag reserverade medel högst 500,000 kronor må tagas i anspråk för utförande av vissa reparationsarbeten å armén tillhörande kasernetablissemang.

Genom brev den 28 januari 1927 förordnade Kungl. Maj:t, att nedan nämnda truppförband och skolor vid armén skulle från den tidpunkt under budgetåret 1927—1928, som framdeles komme att bestämmas, hava följande förläggning (därvid för vissa truppförband använts samma benämningar som uti innevarande års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln) nämligen:

Livgrenadjärregementet jämte infanteriets officers- och reservofficersaspirantskolor i Första och Andra livgrenadjärregementenas etablissemang i Linköping, Upplands regemente i Upplands infanteriregementes etablissemang i Uppsala, Kronobergs regementes till Karlskrona förlagda detachement i Karlskrona grenadjärregementes etablissemang därstädes, Jönköpings-Kalmar regemente i Kalmar regementes etablissemang i Eksjö, Gotlands infanterikår i Gotlands infanteriregementes etablissemang i Visby, Livregementet till häst i Livgardets till häst etablissemang i Stockholm, Skånska kavalleriregementet i Skånska husarregementets etablissemang i Hälsingborg, Norrlands dragonregementes till Boden detacherade skvadron och Norrbottens artillerikår i Norrlands artilleriregementes därvarande etablissemang, Smålands artilleriregemente i artillerietablissemang i Jönköping, Karlsborgs artilleriregemente i kronan tillhöriga byggnader å Karlsborg, Göta ingenjörkår, med undantag av dess till Karlskrona förlagda fästningsingenjörkompani, i Smålands husarregementes etablissemang i Eksjö, Fälttelegrafkåren i Stockholm med fälttelegrafkompanierna och tygkompaniet i kasernetablissemang vid Marieberg samt radiokompanierna vid Lilla Frösunda, Svea trängkår i Östgöta trängkårs etablissemang i Linköping samt första intendenturkompaniet i Göta livgardes etablissemang i Stockholm.

Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att förläggningsutrymme för arméns underofficersskolor under utbildningsåret 1927—1928 skulle upplätas i Svea

och Göta livgardens etablissemang och i artilleri- och ingenjörhögskolans förutvarande lokaler.

Därjämte anbefalldes Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsdepartement att inkomma med utredning och förslag rörande de åtgärder och därav föranledda kostnader, som ansåges oundgängligen erforderliga under budgetåret 1927—1928 ej mindre för verkställande av här ovan angivna förläggningar av truppförband och skolor än även för ordnandet i övrigt av förläggningen för arméns truppförband med hänsyn till de av den nya härordningen betingade förhållanden.

Genom brev den 11 februari 1927 förordnade Kungl. Maj:t vidare, att Södra skånska infanteriregementet skulle från den tidpunkt under budgetåret 1927—1928, som framdeles komme att bestämmas, förläggas i Skånska dragonregementets etablissemang i Ystad. Härjämte anbefalldes Kungl. Maj:t fortifikationsdepartementet att så fort ske kunde inkomma med utredning och förslag rörande de åtgärder och därav föranledda kostnader, som ansåges oundgängligen erforderliga under budgetåret 1927—1928 för verkställande av ifrågavarande förläggning.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har i särskilda skrivelser den 9 februari och den 5 mars 1927 avgivit de genom nyssnämnda brev infortrade förslagen.

I förstberörda skrivelse anför fortifikationsdepartementet:

För budgetåret 1927—1928 finge fortifikationsdepartementet anmäla följande behov:

Svea livgarde i Stockholm:

Förrådsutrymme (uppvärmt) för motoriserade fordon, (1 personbil, 2 lastbilar, 3 stridsvagnar, reparationsverkstad m. m.).....	kronor	30,000: —
--	--------	-----------

Upplands artilleriregementes etablissemang i Uppsala:

Ominredning av vissa stallar och förråd.....	»	30,000: —
--	---	-----------

Smålands artilleriregemente i Jönköping:

Ballonghall och vätgasverk	»	160,000: —
Förrådsutrymme (uppvärmt) för motoriserade fordon.....	»	50,000: —
Ominredning av vissa förråd och stallar.....	»	50,000: —

Gotlands artillerikår i Visby:

Förrådsutrymme (uppvärmt) för motoriserade fordon.....	»	15,000: —
Ominredning av vissa förråd och stallar	»	10,000: —

Bodens artilleriregemente i Boden:

Förrådsutrymme (uppvärmt) för motoriserade fordon.....	»	25,000: —
--	---	-----------

*Karlsborgs artilleriregemente och intendenturkompaniet
å Karlsborg:*

Värmeledning i slutvärnet jämte byggnadsarbeten	»	200,000: —
Puts- och torkrumsanläggning i slutvärnet	»	25,000: —

Diverse ominredningsarbeten i slutvärnet	kronor	25,000: —
Omändring av Göta ingenjörkårs 6. kompani till underofficersbostäder	»	37,000: —
Omändring av Göta ingenjörkårs minörbyggnad till expedition	»	3,500: —
Omändring av apotekslokalerna till lägenhet	»	3,000: —
Diverse ominredningsarbeten i kommandantsbyggnaden m. fl. byggnader	»	20,000: —
Förrådsutrymme (uppvärmt) för motoriserade fordon	»	25,000: —
Ominredning av befintliga stallar och förråd	»	20,000: —

Göta ingenjörkår i Eksjö:

Ny verkstadsbyggnad med vatten och avlopp m. m.	»	115,000: —
Inredning och ombyggnad av stallar till förråd	»	24,000: —
Övriga inrednings- och förändringsarbeten	»	44,000: —
Kaserntaket	»	17,000: —

Antalet underofficerare och verkstadspersonal av underofficers tjänsteställning vid Göta ingenjörkår överstege avsevärt antalet dylika beställningshavare vid husarregementet. Därest den personal vid kåren, som å Karlsborg innehåft tjänstebostäder, skulle kunna beredas dylika jämväl i Eksjö, måste ytterligare nybyggnader här för utföras.

Fälttelegrafkårens radiokompanier vid Lilla Frösunda:

Ny barack	»	40,000: —
-----------------	---	-----------

Bodens ingenjörkår i Boden:

Nytt ridhus	»	60,000: —
Nytt stall och skosmedja	»	58,000: —
Tillbyggnad till intendenturförråd	»	19,500: —
Nytt krigsbroförråd	»	53,000: —
Nytt pontonskjul	»	5,000: —
2 st. nya gödselstäder samt flyttning av halmbod	»	3,700: —
Avträdesbyggnad	»	7,000: —
Inredning för ingenjölförrådet i strålkastareförrådet	»	2,000: —
Inredning för sjukvårdsförrådet	»	1,000: —
Anordnande av vapenförråd	»	5,000: —
Stängsel	»	2,800: —

Svea trängkår i Linköping:

Ny verkstadsbyggnad	»	35,000: —
---------------------------	---	-----------

Fjärde arméfördelningens stabshus:

Tillbyggnad för brigadchefen	»	11,500: —
------------------------------------	---	-----------

Summa kronor 1,232,000: —

Därjämte erfordrades vid varje infanteriregemente ökade förrådsutrymmen för kulsprutefordon och materiel. I vad mån dessa fordon och denna materiel kunde inrymmas i redan befintliga lokaler, eller härför erforderliga nybyggnader måste uppföras, hade departementet i detta sammanhang icke kunnat utreda, då departementet ännu icke erhållit meddelande om vilka

infanteriregementen, som under budgetåret 1927—1928 komme att erhålla fullständig utrustning härav.

För kavalleriets pansarbilmateriel kunde utrymme beredas inom övertaliga stallar. Kostnaderna för inredningen hade departementet ej kunnat beräkna, då fordonstypen ännu icke vore fastställd, ej heller i vad mån medel härför erfordrades under budgetåret 1927—1928, då detta vore beroende av tiden för materielens överlämnande till regementena.

Vidare har arméförvaltningens fortifikationsdepartement uti sin förenämnda skrivelse den 5 mars 1927 i ämnet anfört följande.

Förslag till erforderliga nybyggnadsarbeten för ordnandet av förläggning för *Södra skånska infanteriregementet* hade uppgjorts under förutsättning, att regementets utbildningsarbete komme att bedrivas i Ystad under vinterperioden och sommarsoldatskolans förra del samt å Revingehed under sommarsoldatskolans senare del och repetitionsövningarna.

Följande byggnadsarbeten erfordrades:

I. I Ystad:

1. Regementsexpeditionens utökande	kronor	3,000:—
2. Anordnande av underofficerslägenheter	»	20,000:—
3. Manskapsförläggningen:		
Lektionsavdelningens ominredning	»	4,000:—
Anordnandet av torkrum	»	4,000:—
4. Marketenteribygnaden	»	—:—
5. Förrådslokaler:		
Intendenturförråd	»	—:—
Vapenförråd	»	2,000:—
Ammunitionsförråd	»	1,000:—
6. Elektrifiering	»	35,000:—
7. Större hittills eftersatta reparationsarbeten:		
Eternittak	»	60,000:—
Reparation och ominredning av första bataljonens kasern	»	60,000:—
Utbyte av kaloriferer i kasernerna A och B	»	20,000:—
Inre oljemålning i kasernerna A och B	»	20,000:—
Värmeledning i sjukhus	»	12,000:—

II. Å Revingehed:

1. Anordnande av torkrum	»	4,000:—
2. Anordningar för mathållningen	»	5,000:—
3. Elektrifiering	»	24,000:—
4. Iordningställande av skjutbanor	»	36,000:—
5. Intendentur-, fordons- med flera förråd	»	50,000:—

Summa kronor 360,000:—

Beträffande *gäldandet av kostnaderna* för de i samband med genomförandet av 1925 års arméorganisation erforderliga byggnadsarbetena har fortifikationsdepartementet i sin förenämnda skrivelse den 5 mars 1927 framhållit, att å av riksdagen till vissa byggnadsföretag vid armén anvisade anslag finnes behållningar till ett sammanlagt belopp av 6,896,507 kronor 31 öre.

Av detta belopp hade 1925 års riksdag beslutat, att 4,000,000 kronor skulle användas för bestridande av kostnaderna för vissa byggnadsarbeten för flygvapnets räkning, och hade därjämte i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag av nämnda medel äskats ett ytterligare belopp av 500,000 kronor till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa mera genomgripande reparationsarbeten å en del äldre kaserner.

Departementet hemställde nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att återstående belopp, 2,396,507 kronor 31 öre, måtte ställas till departementets förfogande:

dels för utförande av nedannämnda för genomförandet av 1925 års arméorganisation erforderliga arbeten, nämligen:

för de behov, som departementet anmält i sin förenämnda skrivelse den 9 februari 1927	kronor 1,232,000: —
varjämte för i samma skrivelse anmälda behov av fordonsförråd vid vissa infanteriregementen samt för inredande av förråd för pansarbilar vid kavalleriregementena, vilka arbeten på anförda skäl icke kunnat kostnadsberäknas, borde reserveras	» 97,007: 31
för ordnande av Södra skånska infanteriregementets förläggning	» 360,000: —
» anordnande av torkrum vid vissa etablissemang	» 100,000: —
» uppförande av skidförråd	» 203,500: —

dels för nedannämnda arbeten, som, ehuru ej direkt betingade av 1925 års arméorganisation, under den närmaste framtiden vore nödvändiga, nämligen:

för ordnande av förläggningen å skjutfälten vid:

Rinkaby	» 32,000: —
Skillingaryd	» 36,000: —
Tånga och Remmene	» 80,000: —
» uppförande av bostadshus för underofficerare vid Göta ingenjörkår i Eksjö	» 100,000: —
» värmeledning i kanslihus och två kaserner m. m. vid Svea artilleriregemente	» 156,000: —

Summa kronor 2,396,507: 31

Enär samtliga ovanstående kostnadsberäkningar endast kunde vara approximativa, hemställde departementet om medgivande att, i den mån vid arbetenas utförande så visade sig erforderligt, göra jämkningar mellan för olika arbeten gjorda kostnadsberäkningar.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, förutsattes vid antagandet av 1925 års härordning, att i samband med genomförandet av den nya arméorganisationen en del byggnadsarbeten skulle komma till utförande samt att kostnaderna härför skulle bestridas av vissa för byggnadsföretag vid armén anvisade, ännu icke disponerade medel. Den av arméförvaltningens fortifikationsdepartement nu verkställda utredningen giver vid handen, att de för truppförbandsförläggningarnas ordnande i enlighet med härordningsbeslutet erforderliga byggnadsarbetena måste bli av väsentligt större omfattning, än som tidigare beräknats. Å andra sidan har utredningen ådagalagt, att

man för bestridande av kostnaderna för dessa byggnadsarbeten har att räkna med så mycket större belopp av odisponerade medel, anvisade för byggnadsföretag vid armén, att merkostnaden härigenom täckes.

Då de beslutade ändringarna i fråga om truppförbandens förläggning skola genomföras redan under nästkommande budgetår, är det nödvändigt, att förevarande ärende underställes årets riksdag. Med hänsyn till den begränsade tid, som stått till buds för verkställande av ifrågavarande undersökningar och kostnadsberäkningar, hava dessa icke kunnat utföras med den detaljerade noggrannhet, som varit önskvärd. Jag håller icke för osannolikt, att vissa förenklingar i den av arméförvaltningens fortifikationsdepartement framlagda planen kunna i en del fall vidtagas och härigenom besparingar i de beräknade utgifterna åstadkommas. Bland annat synes det kunna ifrågasättas, huruvida behov verkligen föreligger av bostadshus i Eksjö, ävensom huruvida ändringsarbetena vid kasernetablissemanget i Ystad behöva bliva av fullt så stor omfattning, som av fortifikationsdepartementet föreslagits. Givetvis bör en ingående granskning av de olika utav departementet uppgjorda förslagen framdeles äga rum, innan beslut fattas om byggnadsarbetenas igångsättande.

Kostnaderna för ifrågavarande arbeten torde, på sätt av fortifikationsdepartementet föreslagits, böra bestridas av till byggnadsföretag vid armén anvisade medel, varav, enligt vad departementet uppgivit, ett belopp av 2,396,507 kronor 31 öre återstår odisponerat; och torde riksdagens medgivande härtill böra inhämtas.»

Av vad departementschefen i ärendet anført framgår, att med hänsyn till den begränsade tid, som stått till buds för verkställande av erforderliga undersökningar och kostnadsberäkningar, dessa icke kunnat utföras med önskvärd noggrannhet. Departementschefen har också ansett sig böra ifrågasätta förenklingar i den av arméförvaltningens fortifikationsdepartement uppgjorda byggnadsplanen, varigenom besparingar i de beräknade kostnaderna skulle vinnas. Även utskottet finner, att åtskilliga förenklingar och inskränkingar böra ske uti ifrågavarande plan. Att nu verkställa en ingående prövning härutinnan anser utskottet dock icke möjligt. Utskottet har likväl, då vissa utav de framställda i byggnadsplanen ingående förslagen måste inom en snar framtid under alla förhållanden komma till utförande, velat föreslå, att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att för byggnadsarbeten av sistnämnda art disponera erforderligt belopp av de till förfogande stående reserverade medlen. Vad åter angår sådana arbeten, vilkas utförande icke kunna ovillkorligen anses vara av sådan brådskande art, synes det utskottet nödvändigt att närmare utredning rörande såväl behovet som omfattningen av arbetena verkställas, varefter förslag härutinnan torde böra föreläggas 1928 års riksdag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att för sådana, i samband med genomförandet av 1925 års härordning erforder-

Utskottets
yttrande.

liga byggnadsarbeten m. m., vilka omedelbart måste utföras, disponera härför avsett belopp av de för olika byggnadsföretag anvisade i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 18 mars 1927 omförmälta reserverade medel.

Stockholm den 6 maj 1927.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *A. F. Vennersten*, *J. L. Widell*, *J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *O. Bergqvist*, *A. Pers*, *J. G. Waller*, *E. A. Hallin*, *C. Johansson* i Hälsingborg och *D. A. Petré*; från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund*, *C. R. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Åson Törnkvist* i Karlskrona, *P. M. Olsson* i Blädinge, *B. F:son Holmgren*, *O. Nilsson* i Örebro, *J. Olofsson* i Digernäs och *O. Andersson* i Höör.
